

ham beskrevne »internal model« passer godt til den nuværende situation i FR. Kina, men ved en voksende industrialisering vil den blive udsat for stærke belastninger.¹¹¹ Lis spørgsmål og implicite prognoser i denne sammenhæng stemmer formodentlig overens med Cohens synspunkt:

»eksemplet fra det nuværende Sovjetunionen viser, at et totalitært kommunistisk regime, som opererer på et højtudviklet plan, er presset til at gøre indrømmelser til en upartisk domsproces under deltagelse af professionelle dommere.«¹¹²

Folkerepublikken Kina skal finde en model, som kan opfylde kravene om et professionaliseret retssystem i en periode med voksende industrialisering og en dermed følgende stærkt øget kontakt med udlandet. På hjemmefronten gælder det om at finde en vej mellem lovkodifikation og befolkningskontakt, en vej som muliggør retssikkerhed og progressiv forandring af samfundet, og hvorved realiteternes normative kraft (skabt gennem partiets indflydelse i et gensidigt innovativt sammenspil med befolkningen) skal stå i forgrunden. Søgningen efter og modellen selv kan være sikker på kritisk opmærksomhed, også uden for Kinas grænser.

110 Li, Victor H.: The Role of Law in Communist China, på omtalte sted, p. 111.

111 Sammesteds, p. 110f. »The Chinese, on the other hand, greatly admire the internal model of law. It supports their ideological commitment to have every individual participate in the political-legal process, to implement the mass line and to emphasize the collective way of life. It is also consistent with traditional concepts of law and legal work, concepts which were reinforced by the Communists' own experiences prior to Liberation. Finally, this model is well suited to conditions in Chinese society ... Another question which must be considered is whether the internal model is compatible with modernization. That is, do the personal, flexible, and even amorphous requirements of this model obstruct the industrialization of the Chinese economy? Does the running of a complex industrial society demand the existence of clear and explicit rules which are carefully enforced by skilled professionals?«

112 Cohen, Jerome A., »The Party and the Courts, 1949-1959«. I: »The China Quarterly«, nr. 38 fra april til juni 1969, p. 157f. Cohen støtter sine teser til: Anderson, Raymond H., »Courts' Freedom Urged in Soviet Union«. I: »The New York Times« fra 3. 7. 1966, p. 14 og Barry, Donald H. og Berman, Harold J., »The Soviet Legal Profession«. I: »Harvard Law Review«, Vol. LXXXII, 1968, p. 1 og 20.

ARTIKEL

Bemærkninger til Werner Pfennigs artikel om klassejustitsen i klassekampen

Dino Raymond Hansen

At beskæftige sig med kinesisk ret er på mange måder det bedste middel mod enhver rets-positivisme. Juridiske positivister vil pådrage sig et helbredende chok og vil hurtigt erkende, hvor afhængig »retten« i sidste ende er af det samfundsmæssige grundlag. Sådan skrev de to tyske forskere Herbert Kaminski og Oskar Weggel fornylig i en forskningsberetning om kinesisk ret.

Som Werner Pfennig rigtigt skriver, består problemet netop i at finde en vej mellem lov-kodificering og befolkningsnærhed, mellem retssikkerhed og progressiv ændring af samfundssystemet. Mellem disse to yderpoler har kinesisk ret svinget frem og tilbage både i det gamle traditionelle Kina og i Folkerepublikken efter 1949. Det gamle Kinas retsnormer var spændt ud mellem på den ene side det konfucianske retsbegreb »li« med dets etiske fordringer og på den anden side det legalistiske retsbegreb »fa« med dets stærke statsmagt og begyndende kodificering.

Disse modsætningscykliske udvikling under fundamentalt anderledes samfundsmæssige betingelser i det nye Kina kan groft inddeles i 6-7 faser:

1. fase 1949-52:

Domineret af kampen mod kontra-revolutionære og den landsomfattende jordreform-bevægelse. Folkemasserne deltager direkte i domshandlinger, som under det kommunistiske partis og Folkets Befrielsehærs ledelse har til hensigt at undertrykke godsejerklassen og storborgerskabet. Vigtigste love: jordreform-loven, ægteskabs-loven og den foreløbige grundlov »Fællesprogrammet«.

2. fase 1953-57:

Omfattende sovjetisering af det kinesiske retssystem. Det administrative system befæstes og retssystemet når et højdepunkt med hensyn til institutionalisering. Kina får sin første grundlov i 1954 og indflydelsesrige kredse både inden og uden for Kinas Kommunistiske Parti opfordrer til

udarbejdelsen af skreven straffelov såvel som retsregler og en arbejdsretslov.

3. fase 1957-60:

Kamp mod højreorienterede kredse og deres krav om et formaliseret retssystem, som er hævet over det kommunistiske parti. Som det hedder i et autoritativt værk om den borgerlige ret i Folkerepublikken Kina fra 1958, har landet på det nuværende tidspunkt (Det Store Spring Fremad) kun brug for et par provisoriske forskrifter. De skal i det væsentlige indeholde retningslinier og grundsætninger: »I en periode hvor vort samfund ændrer ansigt, er det ikke nødvendigt at udmønte alle partiets forholdsregler i lovforskrifter«.

4. fase 1960-66:

På grund af svækkelsen af Mao Ze-dong's masselinie efter Det Store Spring Fremad sker der en reinstitutionalisering og retssystemet oplever en renaissance. Statsrådet og ministerierne bliver ligesom i fasen 1953-57 den drivende kraft i udstedelsen af forordninger og bestemmelser. Der sker en tilsvarende svækkelse af Centralkomiteens indflydelse.

5. fase 1966-69:

Den Store Proletariske Kulturrevolution betyder en hidtil ukendt intensitet i kampen mod det formale retssystem. Direktiver fra Mao Ze-dong, Den Kulturrevolutionære Gruppe og Militærkommissionen erstatter gældende lovbestemmelser og udgør i perioden 81 % af samtlige retsbestemmelser. Statsrådet tegner sig kun for 5%.

6. fase 1970-74:

De reorganiserede folkedomstole og kontorer for offentlig sikkerhed begynder igen at fungere på samtlige administrative niveauer. Der opstår hurtigt kompetencestridigheder mellem f.eks. den nye arbejdermilits i byerne og de genoprettede kontorer for offentlig sikkerhed. Begge organer gør krav på at have retten til at retsforfølge. Hua Guo-feng bliver ny minister for offentlig sikkerhed (øverste chef for de offentlige sikkerhedskontorer), og »De Fire« bliver øverste ledere af arbejdermilitsen.

7. fase 1975- :

Den 4. Nationale Folkekongres indkaldes for at vedtage en ny forfatning for Folkerepublikken. Kina erklæres officielt for et proletariats diktatur. Folkekongressen bevarer ifølge den nye forfatning kun en formel ret til at lovgive. Centralkomiteens stilling styrkes samtidig med at der sker en tiltagende ny-institutionalisering af det reorganiserede retssystem. »De Fires Bande« udstødes af partiets ledende organer, og den nye partiledelse under formand Hua lancerer på KKP's 11. Partikongres i august 1977

parolen om at genindføre »den store orden« i Kina efter Kulturrevolutionens formelle afslutning.

På den måde har retsudviklingen i Kina fluktueret mellem de to poler. Derfor er spørgsmålet om man overhovedet kan tale om en »retsvidenskab« i Kinas tilfælde. Eller om man som Kaminski og Weggel argumenterer for snarere burde undersøge kinesisk ret i et rets-sociologisk lys. Hvordan skal man beskæftige sig med en ret, som uafladeligt bevæger sig og udsættes for en kontinuerlig opløsning og nydannelse? Kinesisk ret er ikke ene om at stille dette problem, ligesom forskellen mellem formelle forskrifter og retslig virkelighed ikke er ny.

SUPPLERENDE LITTERATUR:

- Blaustein, Albert P. (Ed.): *Fundamental Legal Documents of Communist China*. South Hancensack 1962.
- Coloane, Francisco: A Morning in a Peking Prison, *China Reconstructs*, No. 4, 1963, side 27-29.
- Compiled Material of the Mass Rallies for Protecting the Railway Security and for Criticizing, Struggling Against and Disposing of the Criminal Elements (14. april 1975), *Issues & Studies*, No. 11, 1975, side 77-84.
- Deacon, Richard: *A History of the Chinese Secret Service*, London 1974.
- Deal a Hard Blow to the Crimes Undermining the Program of Sending Educated Youth to Rural Areas. Issued by People's Protecting Department of the Tehhung Autonomous Chou Revolutionary Committee of Yunnan Province (26. april 1974), *Issues & Studies*, No. 3, 1975, side 111-115.
- Kaminski, Herbert und Oskar Weggel: Das chinesische Recht in der bundesdeutschen Forschung, *CHINA aktuell*, september 1977, side 587-593.
- Lamb, Franklin P.: An Interview with Chinese Legal Officials (17. november 1974), *The China Quarterly*, No. 66, 1976, side 323-327.
- Mei Ko-wang: Police System under the Chinese Communist Regime, *Issues & Studies*, No. 2, 1965, side 31-41.
- Merciless Smash Various Counter-Revolutionary Subversive Activities in Flagrante Delicto (Marts 1970), *Issues & Studies*, No. 5, 1971, side 64-70.
- A Public Notice of the Tientsin Intermediate Level People's Court (5. august 1973), *Issues & Studies*, No. 4, 1974, side 90-96.
- Ruge, Gerd: An Interview with Chinese Legal Officials (13. maj 1974), *The China Quarterly*, No. 61, 1975, side 118-126.